

MLADO JUTRO

Št. 38. V Ljubljani, dne 22. septembra 1940. Leto XI.

V BOJU ZA PRAVICO POVEST S SLIKAMI

Od tedaj, ko se je Rdeči jelen vrgel na tla in se plazil naprej, Bobby ni več mislil nato, da bi pazil na pot in njeno smer. Sedaj je nenadoma odkril, da ga je Indijanec speljal v velikem loku okoli prvotnega mesta, a sta se pri tem vendarle precej oddaljila od tam, kjer je bila za njima še vidna sled. Nista pa še dolgo ležala na svojem opazovalnem prostorčku, ko se je nenadoma nekaj zgodilo. Prav pred njima, med manjšimi skalami, se je pojavil s pazljivo počasnostjo široko-krajen klobuk in Bobby ni bil malo za-

čuden, ko je videl, da je njegov lastnik O'Connor. Indijanec je tako z duhovitim manevrom izvabil poročnika O'Connorja naravnost na odprti prostor pred luknjo, ki je vodila nekam pod skale.

Z največjo pazljivostjo se je mož ozrl okoli sebe in je šel nato popolnoma dvignjene postave s karabinko pripravljeno na strel naravnost proti skalnati duplini z drsajočimi neslišnimi koraki. Prišel je nekako do sredine jase med skalami, ko se je zdelo, da mu je prišel na uho šum iz temne luknje. Naglo se je pognal za večjo skal-

nato klado in napeto čakal, kaj bo sedaj sledilo. Rdeči jelen in Bobby, ki sta ga ostro opazovala, sta seveda tudi delila njegove radovedne občutke.

Iz dupline se je prikazala postava, ki je vlekla za seboj velik zaboj. Neznavec se je skušal s priprtimi očmi navaditi na nenadno spremembo svetlobe. Nepopisno je bilo Bobbyjevo začudenje, ko je v možu spoznal — Črnega volka! Strelovito je planil poročnik pokonci in pomeril: »Stoj! Črni volk! Svetujem ti, da ostaneš negibno mirn!« mu je rohneče zavpil. Črni volk je zagnal krik obupne groze, ko je vi-

del, da je njegovo početje razkrito. Zabaj mu je padel iz rok in udaril rož-

ljajče na tla, kakor da bi se razbila na kamnu cela baterija steklenic.

Pakič Stanko-dijak:

Divja žival

Na nedeljskem sprehodu med predmestnimi polji sta Peter in Tone naletela na majhen pašnik ob gozdiču. Od izhrojene poti ga je ločila stara, napol razrušena ograda. Obstala sta. Na borni travi, podobni planinskim travam jeseni, ko so odvedli ovce v dolino, so se pasle razkropljene krave. Pastirja ni bilo videti, najbrž je ležal pod drevesi v gozdiču, pač pa se je po pašniku med kravami kretal mogočen bik z orjaškim tilnikom. Podobno je bilo, kot bi se petelin sprehajal med putkami. Imel pa je ta bik za čudo nazaj zavihane rogove. Petru je menda ugajal ali kaj, da je dejal:

»To je žival, da je veselje. Take bike uporabljajo Španci so svoje bikoborbe.«

»Že verjetno,« je malomarno rekel Tone, »toda borba s tako živaljo je nevarna reč.«

»O, kaj šel! Spreten moraš biti, to je vse. S temle bikom se še jaz upam poskusiti,« se je Peter postavil, a obenem se je nekoliko odmaknil od ograje, ko je radovedni orjak prišel bliže.

»Ti da se upaš?« je Tone nevarno dejal.

»Seveda se upam. Staviva! Za kovača grem s tole palico in svojo rdečo ruto na pašnik. Boš videl!...«

»Kaj bi palica in rdeča ruta! Samo v napotje bi ti bili...«

»Kaj bi z njima, bedak! Saj drugače bi ne bilo zabave. Mar ne veš večni tretješolec, da rdeča barva bika draži?«

»Kaj še! Kaj nisi čital zadnjič v »Mladem Jutru«, da rdeča barva na bika ne učinkuje,« se je Tone uprl.

»Kaj bi ne učinkovala. Staviva za desetico pa boš videl, ali učinkuje ali ne!«

Dečka sta si segla v roke in stava je bila potrjena. Peter je potegnil iz žera rdečo ruto in si jo privezal na enega izmed koncev palice.

»Greva tjale k onim drevesom,« je dejal in potegnil tovariša za seboj.

Krenila sta ob ogradi s steze na polje, kjer je stalo nekaj posušenih jablan. Pod njimi so si bile mravljije naredile veliko mravljišče in so marljivo

begale po svojih opravih. Tam se je Peter ustavil in se ves zamaknil v opazovanje trume mravelj, ki so z velikim trudom vlekli mrtvega hrošča navzgor. Ko so ga spravile na vrh, se jim je zavalil nizdol. In težko delo se je pričelo znova.

»Hiti, hiti!« ga je spodbujal tovariš »Sonce je že zašlo, mar naj prideva po temi domov?«

»Torej pazi,« je odgovoril Peter in spet opazoval mravlje, izzval bom bika, da bo podrli tisto jelšo ob robu pašnika. Kar tu ostani in opazuj!«

Preskočil je ogrado, skrnil palico z ruto za hrbet in stekel preko pašnika. Ob robu je stala skupina dreves, čisto v ospredju je bila mlada in vitka jelša, komaj nekaj metrov visoko drevesce, ki pa se je iz neznanega vzroka že sušila. Listje ji je bilo že uvelo in porjavelo.

Peter si je ogledal hrast, ki je stal zadaj. Sem gori bo splezal, če bo postalo nevarno. Nato je šel iskat bika.

Pastirja še vedno ni bilo videti, bik pa je hodil med kravami in sem in tja sklonil glavo k travi: Peter je vihtel palico z ruto in kričal, kot bi ga drli na meh. Res je zbudil njegovo pozornost in bik ga je opazil. Kar moči hitro se je obrnil in v velikih skokih zdiral dečku nasproti. Ta se je hotel pokazati junaka in ni takoj zbežal, ampak je čakal, da pride bik bliže. To mu je bilo usodno. Šele, ko sta bila petdeset korakov narazen, je vrgel palico z rdečo ruto proč in stekel proti jelši kar so mu dale moči.

V svojo nesrečo se je Peter uštel v svoji predrznosti. Bik mu je bil le preblizu in komaj je pritekel do suhe jelše, je že slišal za seboj njegovo sopenje. Smrtna groza ga je obšla, pograbil je prvo rišitev in splezal kar na tanko, komaj nekaj centimetrov debelo jelšo. Vitko deblo se je upognilo in zahreščalo, da je bila nevarnost, da se vsak čas zlomi.

Saj se tudi je. Bik se drevesu ni utegnil izogniti in je točno po Petrovi napovedi trešil z veliko glavo v deblo da se je jelša s Petrom vred zrušila kot

snop. Vrglo ga je biku na hrbet in v tem usodnem trenutku je še bil 'oliko priseben, da se je oprijel rogov. Zavedal se je kako usoda ga čaka, če pride biku pod noge.

Komaj je žival začutila breme, je zdivjala. Obrnila se je in zdirljala po pašniku, da je zemlja bobnela pod njo. Toda vse to ni biku nič pomagalo; naj se je še tako poganjal po planjavi, Peter se ga je držal kot klop.

Zdajci je obstal. Trenutek, dva je premišljeval, če sploh more žival misliti, potem pa jo je ucvril s svojim jezdecem proti gozdiču. Peter si ni bil na jasnem kaj namerava, vedel pa je takoj, ko sta pridirljala tja. Ob gozdiču je bila namreč srednje velika jama, narajena od kdove česa. Voda jo je do polovice napolnila in jo spremenila v mlakužo, kjer so žabe imele svoje kopaljšče. Zdaj so urno preskakale v vodo in se zarile v blato.

Peter je prebledel. Slutil je nekaj hudega. Padca v »jezero« se ni bal, skrbelo ga je le, ali bo bik planil za njim. In kako bo to izvedel?

O tem se je kmalu prepričal. Bik je namreč dvignil glavo nenavadno visoko, potlej pa je nanagloma sunil s sprednjim delom telesa proti tlom, tako da je Petra, ki ni bil pripravljen na ta »manever«, v loku vrglo na sredo luže. Voda je brizgnila na vse strani in za hip je deček docela izginil pod površino. Toda že v naslednjem trenutku je prilezel na dan, vendar pa je sprva oprezno pokukal na svojega nasprotnika. Ta je bil že odšel k kravam, ker se mu je menda zamalo zdelo, da bi se še ukvarjal s »pramagancem«.

Voda je curljala od njega, ko je Peter zlezel na suho. Grozil je živali s pestjo, potlej pa jo je potihoma pobral k tovarišu.

»Hej, Peter, tvoja bikoborba pa je bila res vredna desetice. Ampak trditev, da se bik ob rdeči rutí razdraži, ne velja,« mu je ta zaklical.

»Saj res, ruto sem pozabil.« Peter je stekel po njo, a ko se je vrnil, se ni dal ugnati. »Menda ne boš trdil, da rdeča barva ne vpliva na bika. Zakaj pa je potem tako hitro pridirljal, ko sem mu mahal z njo?«

»In zakaj je stekel za tabo in se zaletel v jelšo, ko je vendar ruta ležala daleč proč?« se je porogal Tone.

»Molči raje,« se je Peter obregnil,

»poglej me raje kakšen sem. Kaj bo le rekel oče, ko pridem tak domov?«

Dečka sta umolknila in se molče vračala v mesto. Na nebu so se užigale prve zvezde.

A. Š.:

Dolga pravda

(Narodni motiv)

Petelinček in putka sta šla v leskovje nabirat lešnike. Kar zagleda putka na veji lep lešnik in reče petelinčku:

»Tistegale mi utrgaj in vrzi sem dol.«

Petelinček se skočno požene na vejo, utrga lešnik in ji ga vrže. Toda nesreča je hotela, da ji je padel ravno v oko. Putka seveda v jok:

»Le počakaj, boš že videl! Oko si mi zlil.«

Petelinček koj najde izgovor in pravi:

»Tega nisem kriv jaz, ampak veja, ki me je ošvrknila.«

Mislite, da je bila s tem krivda dognana? Le poslušajte, kako so se izgovarjali vsi povrsti.

Veja je rekla:

»Da imam še mehke zelene liste, te ne bi ošvrknila, toda koza me je prejle osmukala. Ona je kriva.«

Koza:

»Kaj sem hotela! Lačna sem bila, ker me pastir ni napasel.«

Pastir:

»Jaz bi te že bil napasel, če bi mi dekla skuhala prej kosilo.«

Dekla:

»Kako naj kuham kosilo, ko mi mlinar še ni zmel moke.«

Mlinar:

»Volk mi je izpil vso vodo, nisem mogel mleti. Volk je vsega kriv.«

Volk:

»Moral sem piti, ker sem bil žejen. Zakaj mi je sonce sijalo v golt?«

Sonce se je nasmejalo in dejalo:

»Tako mi je ukazal ljubi Bog.«

Nagrajeni Jutrovčki na letališču

Vera Vriskova iz Novega mesta in Nevenka Kavce iz Št. Vidca nad Ljubljano čakata, da bi veter ponehal

Minula nedelja je bila težko pričakovan dan, ko bi morali nagrajeni Jutrovčki poleteti v sinje višave. Ze zgodaj zjutraj so se oglašale po telefonu skrbne mamice in skrbni očetje ter vpraševali:

»Ali bo danes letenje za Jutrovčke, čeprav vreme ne obeta dobrega?« Sproti smo tolažili skrbne starše, da se polet v kljub dežju izvrši ter jim zabičevali, naj se Jutrovčki točno ob 14. uri zbero v naši redakciji. Tako se je potem tudi zgodilo. Škoda, da jih niste mogli videti, ko so žarečih oči in veselo nasmejanih lic stali v veži in čakali strica Matica. Toda zdaj je prišlo prvo razočaranje. Ubogi stric Matic se je že dalj časa junaško boril z revmatizmom, tik pred slavnostnim dnem pa je omagal zaradi neznosnih bolečin in se po zdravniškem nasvetu odpeljal v toplice, kjer si bo zdravil kosti. Zato je ob določeni uri prišla namesto strica Matica naša urednica, ki je hitro prešela glave svojih dragih, potem pa je vsa družba veselo krenila na pot. Z malo Verico iz Novega mesta se je bila pripeljala tudi mamica, da bi videla hčerko pri njenem prvem poletu. Otona, ki je doma v Retjah pri Trbovljah je spremljal

stric, in Ivana iz Slovenskih Konjic pa starejši tovariš, bivši Jutrovček, ki zdaj že obiskuje učiteljišče. Ostali Jutrovčki so prišli sami in so se vedli tako samostojno, da jih je bilo kar veselje gledati. Pred redakcijo sta čakala dva avtomobila in kmalu je zadržala vsa družba proti letališču. Med tem je bil dež ponehal, toda veter je pihal čedalje močnejše in vsem se je nasečila v srce tiha skrb: »Bog ve, ali bomo lahko leteli?«

Čim bolj smo se bližali letališču, tem pogosteje so se Jutrovčki spominjali svojega dobrotnika, šefa ljubljanskega letališča g. dr. Staneta Rapeta. »Izreči mu moramo sožalje, ker mu je pred nekaj dnevi oče umrl!« je predložila mala Verica. »Veselim se spoznati junaka višav!« je sanjavo pripomnil Marjan iz Novega mesta, ki je bil naknadno prejel vabilo za polet. »Zahvaliti se mu moramo!« sta hitela opozarjati Oton in Ivan, Andrejček iz Litiije pa je veselo gubančil nosek, mislim, da bi bil dobrega gospoda doktorja najrajši objel.

Na letališču se je vsa družba sešla z vodjo letališča. Jutrovčki so se strumno postavili predenj v vrsto in mu pogumno odgovarjali na razna vprašanja. Po velikosti, starosti, domačem kraju in narečju tolikanj različni — so bili v

Andrejček Roje iz Litiije in Marjan Jenko iz Novega mesta opremljena za polet

nečem vsi enih misli: ko dorastemo, postanemo piloti in bomo v višavah čuvali našo lepo domovino Jugoslavijo! Ta sklep je gospoda dr. Rapeta vidno razveselil, in ker veter še vedno ni ponehal, je jel ljubeznivo razkazovati Jutrovčkom razna letala, ki so spravljena v hangarju. Videli smo moderno dvomotorno potniško letalo, razna šolska letala, bivši bombnik, ki se je nekoč udeleževal španske državljanske vojne, izvidniško letalo in najmodernejšo športno letalo, ki ga je konstruiral naš rojak g. inž. Kuhelj. Jutrovčki so imeli tudi priliko, videti omenjenega gospo-

ljeno letalo. Z velikim zanimanjem smo zasledovali njegov polet. Močan veter je kakor nevidna roka potiskal letalo zdaj navzdol, zdaj v stran, posebno pri kroženju je bilo močne buhe vetra dobro videti. Tedaj smo zaslutili, da ne bo z letenjem nič. In res, po nekaj minutah se je vodja letališča vrnil in z resnim obrazom dejal:

»Danes ne bo nič. Ob takem vremenu ne morem vzeti otrok v letalo!« Toda Jutrovčki so hitro preboleli razočaranje, ko jim je gospod dr. Rape zagotovil, da je polet samo preložen in da se bo vršil v bližnji prihodnosti, kadar bo

Gospod doktor Rape v krogu srečnih nagrajencev

da, ki se je prav takrat mudil v hangarju in je v svoji vojaški letalski uniformi napravil na mlade Jutrovčke najbolji vtis. Z velikanskim zanimanjem so spremljali poljudno razlaganje gospoda dr. Rapeta, tihi opazovalci smo videli odprta usta, žareče oči, zadržan, dih, marljivi »Jutrov« fotograf pa je zdaj in zdaj uporabil svojo kamero.

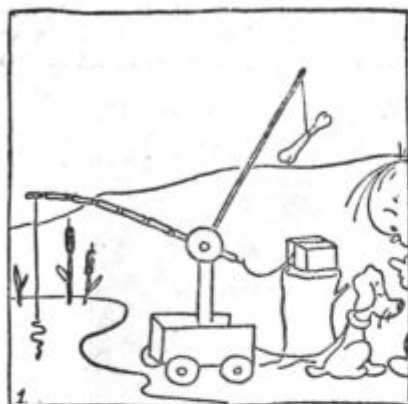
Pogosto smo se ozirali v nebo, ali veter še ne bo ponehal, naposled pa je gospod dr. Rape dejal, da bo najprej sam poizkusil, ali je vreme dovolj ugodno za polet. To je bil spet nov doživljaj za mlade nagrajence. Videli so, kako so se vrata velikega hangarja odprla, kako so posamezni deli vrat zdrčali po tračnicah v stran in kako so prijazni mehaniki potegnili letalo na plano. Vodja letališča si je ognil debelo pahovko okoli vratu, si potegnil pilotsko čepico čez glavo in sedel v priprav-

vrme bolj ugodno. Kar je preloženo, ni odloženo in v bližnjih dneh se bo mladim nagrajencem uresničila vroča želja, da bi enkrat sami sedeli v letalu. Jutrovčki so se pristrčno zahvalili svojemu dobrotniku in vsa družba je znova sedla v avtomobile in odbrzela po lepi novi cesti skozi gozdič proti mestu. Ustavili smo se pred Petričkovo slaščičarno na Aleksandrovi cesti, kjer je vsa mlada družinica ob tortah in sladoledu veselo pokramljala. Marjan je pripovedoval o svoji zbirki slik najrazličnejših letal — zbirka obsega 1353 slik in to ni majhna reč, recite kar hočete. Oton, ki si je bil doma pozabil pripeti na suknjič znak Aerokluba, je z vidnim zanimanjem pregledoval list »Naša krila«, ki mu ga je bil podaril eden izmed »Jutrovih« urednikov. Dekleti, Nevenka in Verica, sta sanjarili o svojem bodočem poklicu ter obujali spomin na urice, ki

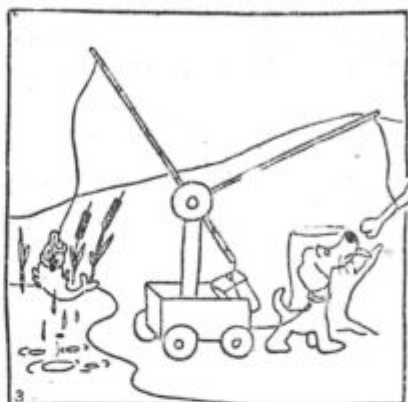
sta jih bili preživeli v hangarju Največ pa se sukaj pogovor okrog vremena: kdaj napoči tisti srečni dan, ko bo nebo naklonjeno mladim nagrajencem. Še prehitro se je bližal čas razhoda. Ivan

iz Konjic je moral prvi na vlak, vstajali so drug za drugim in družinica se je razšla z veselimi klici: »Prihodnjič bomo pa leteli! Zdravo! Zdravo!«

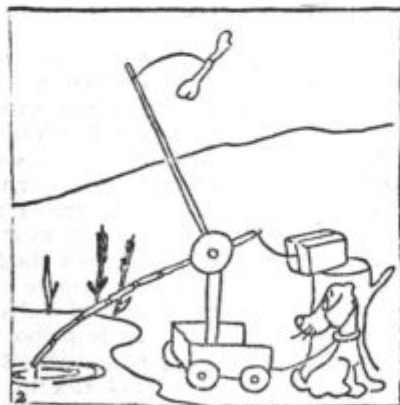
Čudovit ribolov

V slikah bomo prikazali kaj si umisli Jakec mali,

O, le dobro si oglejte, potlej tole nam povejte:

da opravlja mu hov-hov neverjeten ribolov.

Ali tudi vi bi znali to, kar zmore Jakec mali?

Listnica uredništva

Predržni tiskarski škrat je v zadnji številki zmešal strani, kar ste gotovo takoj opazili. Po številkah so strani pravilno urejene. Če hočete torej bratj nadaljevanja raznih povesti in člankov, poiščite najprej tekočo številko strani!

★

Staša, dijakinja: Pesem ne sestoji samo iz lepih besed, treba je najti tudi pravo obliko in blagozvočen ritem; najprej pa je potrebno, da čutiš notranjo potrebo po pesnikovanju. To, kar hočeš v pesmi povedati, mora biti živo, doživljeno. Z vajo se sicer mnogo doseže, a malce božjega daru je prvo, če hočeš postati prava pesnica. Poizkusi, ki si nam jih poslala, niso slabi, vendar za tisk so še preveč pomanjkljivi. Pošlji o priliki spet kaj in preišluj o gornjih nasvetih.

M. G., dijakinja: Pesem smo žal prepozno prejeli, zdaj pa ni več aktualna.

★

Uganje in križanke iz zadnjih števil so pravilno rešili: Marija Tkavc, uč. IV. razr. os šole na Sladki gori, p. Šmarje pri Jelšah; Milana Janša, dij. v Hrušici 44, p. Jesenice; Ivan Veda, dijak I. razr. real. gimn. v Ptuj; Visklav Teržan, dij. III. razr. gimn. v Ljubljani; Silva Grabnar, uč. V. razr. pri Uršulakih v Ljubljani.

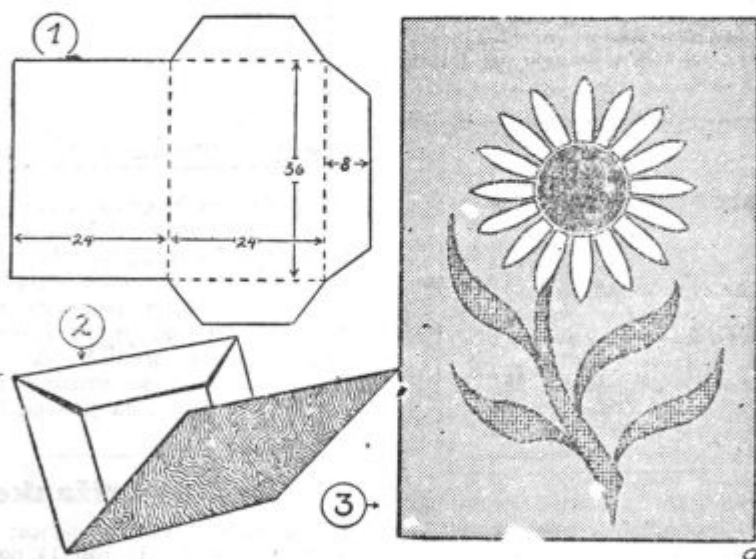
★

I. M. S. 19 8. L.: Pesem ni zrela za objavo. Misel je lepa in globoka, toda oblikovno ji niste kos.

★

Postojaki: Pesmi »Čolnar« in »Speg naravi« sta prisiljeni. Pošljite svoj naslov, o priliki pa se oglasite pri uredniku ponedeljske izdaje »Jutras. Pozdravljeni!

Pisalna mapa z okrasom iz blaga

Po merilih (cm), kakor so vpisana na sliki št. 1, izrežemo iz tanke lepenke ali debelega, barvanega kartona celotni mapni ovoj. Po črtkanih linijah moramo lepenko prepogniti. Da se nam to lepo posreči in da bodo robovi ravni, zarezemo z ostrim nožem narahlo v črtkane črte. Slika št. 2 nam kaže že zloženo mapo. Da bo mapa trpežna, prelepimo notranje zgibe s tankimi platnenimi trakovi. Tretja slika je načrt za okras. Rožo izrežemo iz raznobarnega blaga

in jo nalepimo. Da pa vse skupaj ne bo neokusen zmazek, je smotno, če rožo izrežemo najprej iz papirja in šele nato iz blaga. Tako bomo preizkusili učinek posameznih barvnih delov. Pri nalepljenju moramo paziti, da ne naneseemo preveč lepila, ker nam bo drugače udarilo skozi blago in nastali bodo grdi madeži. Suši naj se lepilo pod pritiskom, le tako bodo barve ostale gladke in čiste.

JUTROVČKI

PIŠEJO ...

Dragi stric Matic! Silno me je razveselila nagrada, Pristrčna hvala zanjo. Tudi cenj. gospej, ki nas je v imenu »Jutra« včeraj peljala k Petričku, pristrčna hvala.

Upam,, da bomo imeli v nedeljo lepše vreme, da se bomo lahko dvignili v sinje višave. Na svidenje v nedeljo! Želim Ti skorajšnjega okrevanja. Te pozdravlja Tvoja

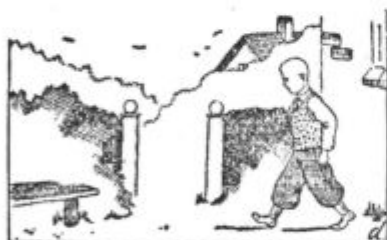
Nevenka Kavec,
dij. gimn. v št. Vidu nad Ljubljano.

Dragi stric Matic! Z velikim veseljem sem danes prejela Tvoje knjižno darilo »Kralj Debeluh in sinko Debelinko. Prav lepa hvala Ti za knjigo, posebno pa še za Tvoje posvetilo.

Odslej bom še z večjim zanimanjem prebirala »Mlado Jutro« in druge mladinske knjige. Dovoli, da se pri prihodnjem natečaju zopet oglasim. Zdravoj

Cvetka Knapič, učenka
IV. razr. os. šole v Šmarju pri Jelšah.

Zamotana naloga

Neki stric je dal nečaku tole nalogo: »Zunaj na vrtu stoji klop. Misli si, da stojiš 5 korakov od nje, in da naj greš proti nji, a tako, da boš napravil za vsaka dva koraka, ki jih storiš naprej, spet enega nazaj. Koliko korakov moraš v celoti napraviti, da prideš do klopi?«

Dečko ni bil neumen. Šel je na vrt in kar na mestu s poizkusom rešil nalogo. Toda poizkusite še vi, ali niste morda pametnejši od nečaka, in jo rešite v glavi. To je namreč znatno težje.

Posetnice

L. VČERAJ

ANA GORAK VIČ

NIKO VEDT

Kaj s o ti ljudje po poklicu?

Kje je središče

Zanimivo je, kako nas časih vara oko. Poizkusi naslednje. Pokaži kakemu tovarišu to risbo in ga vprašaj, ali ti more brez dolgega pomišljanja pokazati središče slike tega rejenega paglavca. Preteto bistro oko mora človek imeti, da takoj spozna središče tik pod levim očesom, tam kjer so vrisane tri črtice. Skoraj vsak meni, da je središče nekje na licu.

Rešitev križanke

Vodoravno: 2. rak; 4. ponos; 6. joj; 7. sok; 9. žuti; 10. kir; 11. rod; 13. nos; 14. pel; 16. som.

Navpično: 1. kan; 2. roj; 4. petoj; 5. Sokol; 6. Jur; 8. kis; 12. nes; 13. nem; 15. pop.

Odgovor na šaljivo vprašanje

Homeopat.

Rešitev posetnic

Kolar, mesar in tesar